

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Na odnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10.40 K, za pol leta 5.20 K, za četrt leta 2.60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo, izjemno. Zmogljiva petil-vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

59. številka.

V Ljubljani, v soboto, dne 25. julija 1908.

Leto XI.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo "Rdečega Prapora", Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo "Rdečega Prapora", Ljubljana, Dunajska cesta številka 20.

Strokovno gibanje v letu 1907.

Poročilo strokovne komisije avstrijske, ki je izšlo prošli mesec za leto 1907, obseza 300 strani ter je vsega priporočila vredno za vsakega delavca, pa tudi za vse one, ki se zanimajo za delavsko gibanje avstrijsko na strokovnem polju. Odkar so se začele posamezne stroke centralizirati, se je strokovna organizacija kaj bujno pričela razvijati ter šteje koncem leta 501 094, to je nad pol milijona organiziranih delavcev in delavk. Leta 1907 je prirastlo nanovo 52.824 članov, in sicer 48.616 moških in 4211 ženskih. — Strokovne organizacije, kakor vemo vsi, imajo precej obsirno polje. Organizacija ni le podpora, nego mora skrbeti tudi za to, da se delavne razmere, to je sploh socialne razmere izboljšujejo vsestransko. Kaj so torej storile te organizacije v prošlem letu? Za podpore so izplačale svojim članom K 2.841.339, in sicer potovalne podpore K 162.808, brezposelne K 1.147.534, bolniške, invalidne, vdovske, sirotinske i. t. d. K 1.122.772 in pa za podpore v potrebi sicer K 408.225. Razen tega pa so izplačale strokovne organizacije za masreglovanje člane K 138.354.11 in za stavljujoče člane K 1.687.233.36, to je K 1.825.587.47, kateri znesek se je pokrila iz stavljujočih skladov, ki niso vsleti društvenemu imetju. Vsa strokovna društva so prejela l. 1907.

na vstopnini K 149.842.52
 » rednih doneskkih » 7.386.890.44
 » izrednih doneskkih » 584.030.66
 Skupaj K 8.120.763.62

izdala pa
 za podporne namene
 (brez stavk) K 2.841.339.74
 za vse druge potrebnosti » 4.306.390.69
 Skupaj K 7.147.730.43

Če odštejemo izdatke od prejemkov se nam pokaže prebitok K 1.487.131.96, s katerim je naraslo skupno imetje društev na K 8.806.038.74, in sicer brez stavljujočih skladov, ki znašajo še posebej K 3.283.716.60. Celotna organizacija šteje 49 centralnih organizacij, 77 lokalnih društev, 5030 krajevnih skupin ali podružnic, v katerih je 454.693 članov in 46.401 članic. Članstvo se deli po kronovinah naslednje:

	članov:
Dunaj ima	125.620
Nizja Avstrija	39.992
Češko	178.034
Bukovina	994
Dalmacija	476
Galicija	12.566
Primorsko	10.607
Koroško	4.682
Kranjsko	3.207
Moravsko	49.527
Gornja Avstrija	8.571
Salzburško	5.200
Šlezija	25.706
Štajersko	25.993
Tirolsko-Predarlško	9.397
Inozemlje	522
Skupaj torej	501.094

Naslednja tabela nam pa pokazuje, v kakšnem razmerju so si organizirani in neorganizirani delavci po kronovinah:

	Vposlenih	Organizir.	Vodstot.
Dunaj	321.705	125.620	39.04
Nizja Avstrija	148.920	39.992	26.85
Češko	872.321	178.033	20.43
Bukovina	15.314	994	6.49
Dalmacija	8.332	476	5.71
Galicija	113.839	12.566	11.03
Primorsko	48.341	10.607	21.94
Koroško	26.190	4.682	17.87
Kranjsko	25.497	3.207	12.57
Moravsko	274.277	49.527	18.05
Gornja Avstrija	68.193	8.507	12.56
Salzburško	15.907	5.200	32.69
Šlezija	108.883	25.706	23.60
Štajersko	107.503	25.993	24.17
Tirolsko-Predarlško	71.379	9.397	13.16
Inozemlje	—	522	—

Ta števila nam kažejo, po katerih kronovinah je organizacija že bolj izvedena in po katerih slabše. Tudi naše južne dežele imajo še precej majhen odstotek organiziranih delavcev, dasi je njih število in število organizacij znatno naraslo. Tako je na primer naraslo število organiziranih delavcev na Kranjskem leta 1907 za 1244 članov, na Primorskem za 633 članov, na Koroškem za 1045 in na Štajerskem za 3872 članov. Najbolj napredovale so pa strokovne organizacije v industrijalni Čški, kjer je pristopilo leta 1907 celo 29.636 članov.

Razvidno je iz tega posnetka, kako mogočno se razvija strokovna organizacija, ker pričinja delavstvo vobče uvidevati važnost teh organizacij. Želimo le novih napredkov tem neobhodno potrebnim organizacijam in opozarjamo na poročilo strokovne komisije samo.

PODLISTEK.

„Ne morem molčati!“

Manifest Leva Tolstega.*

„Sedem smrtnih obsodb: dve v Peterburgu, ena v Moskvi, dve v Penzi in dve v Jurjevu. Štiri usmrčenja: dve v Karznu, eno v Vilni, eno v Odesi.“ Dan za dnevom je stalo tako po vseh časopisih, in neprestano, ne tedne, ne mesece, ne leto dni, ne: že leta in leta se godi tako! In to počenjajo v Rusiji, v tisti Rusiji, kjer gledajo ljudje vsakega zločinca kot človeka, vrednega sočutja, in kjer še do nedavnega časa zakon ni potrjal smrtnih obsodb! Spominjam se, kak ponos me je navdajal, kadar sem govoril o tem z zapadnimi Evropejci; zdaj pa imamo mi drugo, da, že tretje leto usmrčenje za usmrčenjem, usmrčenj brez konca in kraja.

Če vzamem v roko današnji časopis . . .

Danes, dne 9. maja, je strašno. List prinaša kratke besede: „Danes so v Hersonu na Strejbičkem polju obesili dvajset kmetov, v kazen za roparski napad na lastnino nekega posestnika v Elizabetskem okrožju.“

Časopisi so pozneje ugovarjali temu poročilu, da bi bilo obešenih dvajset kmetov. Jaz se mo-

*) Slavní ruski pisatelj objavlja mogočni svoj protest proti krvavim zločinom carizma. Tolstoj, oznanjevalec pasivnosti, ni simpatiziral z rusko revolucijo, dokler je zmagovala, sedaj pa nastopa osemdesetletni stariček s skrajnim pogumom proti reakciji in daje s plameničimi besedami duška svojem gnevu nad temi zločini, ko se preliva človeška kri na moriščih — zaradi družabnega reda.

ram le veseliti te zmoti; ne samo tega, da so obesili osem ljudi manj, nego so poročali izprva, marveč tudi povoda, ki mi ga je dal ta strašni dogodek, da tukaj izrazim čuvstvo, ki me je mučilo dolgo časa. Zatorej nadomeščam besedo dva-jset z dvanajset, vse drugo pa puščam neizpremenjeno, zakaj karkoli rečem, se ne ozira zgolj na teh dvajset obešencev, pač pa na vse tisoče, ki so jih ta čas potlačili in pomorili.

Dvanajstero teh ljudi, ki živimo od njih dela, istih ljudi, ki smo jih mi pobujšali in se pohujšujemo z vsemi sredstvi, kolikor nama jih je na razpolago — od učinka zganjanja pa do strašne laži tiste vere, ki ji sami ne verujemo več, pa je vsiljujemo njim z vso svojo oblastjo, dvanajstero teh ljudi — obešenih z vrvmi od tistih, ki jih oni redé, oblačijo in vzdržujejo, od tistih, ki so nje pokvarili in jih kvarijo še nadalje. Dvanajstero tistih soprogov, očetov in sinov, ki sloni življenje vesoljne Rusije na edini njihovi dobroti, marljivosti in preprostosti, so prijeli, pahnili v ječo in vklenili. Nato so jim privezali roke na hrbet, da ne bi grabili za vrvi, ki so jih hoteli obesiti nanje, in so jih peljali pod vešala. Več drugih kmetov, podobnih tistim, ki so imeli biti obešeni, toda oboroženih, oblečenih v čedno vojaško uniformo, z dobrimi čevlji na nogah in s puško v roki, spremlja obsojence. Poleg njih stopa dolgolas človek s stolo in z mašnim plaščem iz zlate ali srebrno vezane tkanine ter z razpelom v roki. Spreved obstana. Tisti, ki vodi vso stvar reče, besedo, tajnik preč ta pisanje, in ko je končal, se obrne tisti človek z dolgimi lasmi k onim, ki bodo z vrvmi obešeni od svojih bližnjih, in jim beseduje o bogu

in o Kristu. Takoj po teh besedah raztopi rabelj — je jih pa več, ker eden ne more opraviti tako obširnega dela — nekoliko mila, namaže zanjke na vrveh, da bodo bolj držale, zagradi zvezane roke, obleče jim mrtvaško srajco, pelje jih na morilni oder in jim položi svoje z milom namažane zanjke okrog vrata.

In dotim se godi tako leta in leta po vsej Rusiji, so glavni krivci teh dejanj — tisti, ki se gode po njih ukazu, tisti, ki bi jih mogli zadržati — popolnoma preverjeni, da so takšna dejanja koristna, da, celo neizogibno potrebna. Ali se bavijo s tem, da izmišljajo nove metode in nastopajo z govori o tem, kako ubraniti Fincem, da ne bodo živeli po svoji volji, in kako jih prisiliti, da bodo živeli po volji nekaterih ruskih oseb, ali pa izdajajo povelja z namenom, da naj bodo našitki na rokavih in ovratniki vojaških jopičev iste barve kakor jopič sam, kožuhi tistih pa, ki jih smejo nositi, da naj nimajo vrvice okrog našitkov na kožuhu.

To je strašno!

Najgrozovitejše v vsej tej stvari je, da vodi vse to nečloveško mučenje in pobijanje poleg neposrednega zla za žrtve in za njih rodbine in drugo, strašno in ogromno zlo s seboj, zlo za vesoljni narod, ker širi pohujšanje med vsemi ruskimi sloji, kakor se širi ogenj po suhi slami. To pohujšanje raste posebno naglo med preprostim delavstvom, ker vse te krivice stokrat prekašajo vse, karkoli so storili in karkoli delajo zlega tatovi, roparji in revolucionarji skupaj — zato, ker jih počenjajo tako, kakor da so nekaj nujnega,

„Rdeči Prapor“

izhaja redno vsako sredo in soboto in velja za avstro-ogrske kraje za celo leto 10 K 40 vin., za pol leta 5 K 20 vin., za četrt leta 2 K 60 vin., mesečno 90 vin.

Za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K.

Za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Politični odsevi.

Obisk francoskih socialistov v Belgiji. Časopis francoskih sodrugov «L'Humanité» je priredil posebni vlak v Bruselj in Gent, da se vtrdijo medsebojne prijateljske vezi, ter da si ogledajo socialistični ljudski dom in druge naprave. Pariški sodrugi nameravajo zgraditi svoj lastni ljudski dom v Parizu ter so si hoteli ogledati v to svrhu znameniti «Maison du peuple» v Bruslju in «Voornit» v Gentu. Belgijski sodrugi so posvetili temu obisku veliko pozornost, da dokažejo z veličastno manifestacijo mednarodno vzajemnost. V Bruslju je čakalo pariškega vlaka nad 10.000 oseb; peljali so Parižane ob zvokih godbe in spremstvu rdečih praporjev pred «Ljudski dom», kjer se je vršil velikanski ljudski tabor. Enak sprejem jih je čakal tudi v Gentu, kjer jih je prav iskreno pozdravil sodr. A. useele. Preden so zapustili Belgijo, se je vršil še en shod, kjer so govorili urednik «L'Humanité» sodrug Thoman, Edv. Bernstein in Fournemont.

Zopetni kmečki nemiri v Italiji. Pod razrednim gospodstvom buržoazije je prelihanje delavske krvi ob stankah običajno. V mestu Faenza, kjer je vzbruhnila nedavno stavka poljskega delavstva, so vojaki streljali na strajkujoče delavce, enega so umorili, dve osebi pa težko ranili. Kajpakda govori uradno poročilo o nevarnem položaju, v katerem se je oborožena moč nahajala. «Avanti» pa poroča o celi stvari bistveno drugače. Na stavkujoče so streljali, ko so se že umikali. Ranjenci se bili vsi zadeti od zadaj. Stavka v Faenzi ni čisto agrarna; stavkajo tudi dminarji. Krvavi umor se je izvršil baš v trenutku, ko so stavkujoči delavci hoteli pregovoriti podzakupnike, da odpuste stavkokaze. Sedaj je v Faenzi proglašena splošna stavka.

Buržoazija na vsem svetu onaka. Švicarski zvezni svet je izročil ruskim oblastem Vasiljeva, ki je kot član revolucionarno-socialistične stranke leta 1908 usmrtil Kandarova policijskega prefekta v Penzi. Kandarov je organiziral na miroljubne demonstrante krvave pogrome ter dal politične kaznjence mučiti na prav živinski način. Nedvomno je bilo dejanje Vasiljeva čisto politične narave; tako so se izjavili najrazličnejši pravniki, ki pač niso na sumu, da simpatizujejo z revolucionarnim socializmom. Vendar se zvezni svet ni prav nič sramoval izročiti žrtev ruskim vesalom. S tem sra-

dobrega in neizogibnega. Različne naprave pa, ki so v pojnih naroda nerazdružljivo spojene s pravičnostjo in celo s svetostjo, to je senat, sinod, дума, cerkev in car, jih ne le opravičujejo, marveč jih celo podpirajo.

To pohujšanje se širi s presenečajočo naglico.

Ljudje zdaj govore in pišejo o usmrčenjih, obešanju, klanju in bombah, kakor so govorili prej o vremenu. Otroci se igrajo obešanje. Dečki gimnazijci, skoraj da še deteta, se podajajo na roparske pohode in so pripravljani moriti, prav tako kakor so se prej podajali na lov.

Ubijati velike posestnike zemljišč in polasčati se njih imetja, se vidi zdaj mnogim ljudem najboljša rešitev zemljiškega vprašanja.

Zasluga delovanja vlade, ki je dovolila ubijanje kot sredstvo v dosego njenih ciljev, je, da imajo zdaj od vlade pohujšani siromaki vse zločine, rope, tatvine, laži, mučenja in umore za najnaravnejše reči in za vredne človeka.

Da, strašna so dejstva sama v sebi, ali moralno, duševno, nikomur očitno zlo, ki ga povzročajo, je brez primera strašnejše!

Vi pravite, da počenjate vse te grozovitosti zato, da bi zopet napravili mir in red v državi.

Vi napravljate mir in red v državi!

S kakšnimi sredstvi ga napravljate?

Z dejstvom, da vi, zastopniki krščanske oblasti, vodniki in učitelji, ki vas služabniki cerkve priznavajo in izpodbujajo, uničujete zadnjo sled vere v človeku, ker počenjate največja hudo delstva: laži, zavratnosti, vsakovrstna mučenja

motnim činom je švicarska buržoazija dokazala, da je vredna tovarišica drugih buržoazij. Mednarodni socialistični biro je izdal na delavstvo protestni oklic, v katerem izroča švicarski zvezni svet javni obsodbi. Protestni shod, ki se ga udeležilo 4000 ljudi, je zahteval, da se odpove rusko-švicarska izročilna pogodba.

Starostno zavarovanje na Angleškem. Na Angleškem so končno vendarle odobrili zakon starostnega zavarovanja. Zakon sestoji iz malo paragrafov, je kratek in precizen. Mirovina za vsako osebo znaša 6 K na teden. Ako živita soprog in soproga skupaj, ki imata pravico do podpore, dobita tudi vsak po 6 K. Ako pa živi dotičnik skupno z eno ali več drugih oseb (n. pr. z brati ali sorodniki), ki tudi imajo pravico do mirovine, tedaj dobi vsakdo od teh mesto po 6 K po 4'50 K na teden. Kdor dobiva mirovino, ne zgubi nobenih državnih pravic, ki jih je imel poprej, kakor n. pr. volilno pravo i. t. d. Pravico do mirovine (penzije) ima, kdor je zvršil 70. leto svojega življenja, biti mora 20 let angleški državljan in da živi v tej državi. Nadalje ne sme imeti več nego 12 K na teden drugih dohodkov, kajti drugače zgubi pravico do mirovine. Od te starostne penzije so izključene osebe, ki dobivajo sirotinsko podporo, radi katere zgube volilno pravo. Nadalje so izključeni oni, ki so še telesno krepki in sposobni za delo, pa nočejo delati, in oni, ki so se odrekli delu, katerega vršiti so bili še zmožni prej, nego so bili obveščeni na prejemanje mirovine. Končno so izključeni oni, ki so v norišnici in zločinci. — Poslednji so izključeni od mirovine še 10 let po prestali kazni. Da je ta odredba popolnoma napačna, da, celo škodljiva, menda ni treba še posebej govoriti. Star zločinec, ki ni vaju delo, je naravno, da, ako ne bo imel podpore, bo naredil nov zločin, samo, da se bo prehranil. Rente ni mogoče ne zastaviti, ne prodati. Upnik je ne more zapleniti, kajti mora se jo izplačati naravnost dobivatelju rente. Renta se izplačuje vsak teden. V vsakem mestu in večjem okraju bodo poslovali upravni lokalni odbori, ki bodo izplačevali mirovino in izvrševali kontrolo. Centralni urad te uredbe ima v rokah delavsko ministrstvo, katero vodi John Burn. Kdor bi se po krivem polastil mirovine, bo kaznovan na 6 mesecev prisiljenega dela. Zakon stopi v veljavo 1. januarja 1909.

Domače stvari.

Klerikalno ropotanje v «Slovencu». Klerikalci so šele zdaj iznašli pravi izraz za svoje početje v politiki in gospodarstvu. Svoje časnike imajo zato, da se v njih ustijo, prirejajo shode in na njih ropotajo. Če se jim zdi nasprotnik nevaren, ropotajo bolj glasno, če ni tako nevaren, pa ropotajo bolj tiho. In res, v javnosti ne čujemo drugega nego samo ropotanje. Ropočejo, da je vera v nevarnosti, ropočejo, da so vsi drugi ljudje zlobneži, le sami klerikalci so poštenjaki, ropočejo, da bo vsakdo pogubljen, kdor ni klerikalec, ropočejo o veselicah svojih društev i. t. d. Nikdar in nikoli pa ne prihajajo odkrito-rčno s stvarnimi interesnimi argumenti, ki so utemeljeni v socialnem vprašanju delavskega. — No, in zakaj tako ropočejo? Zato, da lahko snujejo kartele z Nemci in liberalci vred,

in poslednji najstrašnejši zločin, tisti umor, ne enega samega, temveč nešteto umorov, ki jih pokušate izgovoriti z bedastim sklicevanjem na teinone paragrafe v vaših bedastih in lažnivih knjigah, ki jih bogokletno imenujete zakone.

Vi pravite, da je to edino sredstvo, ki more pomiriti ljudstvo in zatreti revolucijo; toda to je očitno napačno. Jasno je, da morete pomiriti narod samo takrat, če vstrežete želji po najpreprostejši pravičnosti, želji, ki jo izreka vse poljedelsko prebivalstvo Rusije, namreč želji po odpravljenju zasebne zemljiške posesti; samo takrat, če te posesti ne boste več potrjevali in če ne boste več na raznotere načine razburjali niti kmetov niti tistih neobvladanih in razjarjenih ljudi, ki so pričeli ljuto borbo proti vam.

Vi, ki sedite pri krmilu, imenujete dejanja revolucionarjev «strahote in velike zločine». Ali oni niso storili ničesar, česar ne bi počenjali tudi vi in v neprimerljivo večjem obsegu...

Vi pravite, da morate čuvati sporočila preteklosti. In se zgledujete na dela velikih mož v minulih časih. Tudi oni imajo svoja sporočila preteklih dob, že pred francosko revolucijo, in kar se tiče velikih mož; posnemati vzore, mučenike, ki so umrli za resnico in za pravico, saj nimajo drugega sredstva kakor vi!

Če je torej razlika med vami, je le ta, da hočete vi, naj ostane vse po starem, kakor je bilo in kakor je, dočim žele oni izpremembe. In s tem, da menijo, da ne more vse ostati vedno tako, kakor je, bi imeli prav, bolj od vas, če se ne bi bili od vas naučili te čudne in pogubonosne zmote, češ, da bi mogla peščica ljudi poznati ob-

da lahko glasujejo proti znižanju davka na sladkor, da lahko glasujejo proti železniškim in poštnim uslužbencem glede dovolitve kredita za zboljšanje plač i. t. d. — Ta početja dokazujejo, da klerikalci delujejo v politiki (z Gostinčarjem in Krekom vred) proti delavstvu, in da politično nezavedno delavstvo tega ne vidi in ne sliši, je treba ropotanja. Ker so klerikalci izraz ropotanje uvedli v svoje časnike, sklepamo iz tega, da klerikalci vedoma ropotajo, da oglušne delavstvo.

Stipendisti. Za vladne stipendiste zmerja «Slov. Narod» državne poslance in sploh ne pusti ne ene same drobne dlake na parlamentu splošne in enake volilne pravice. Poslancem očita, da za ljudstvo niti z uhlji niso genili, temveč da so verno poslušali vladine ukaze in da jim je bilo sploh samo do tistih dnevni dvajset kron. Ne vemo, zakaj se je «Slov. Narod» tako nenadoma in tako hudo razkrčil, ampak v njegovem očitaniu je nekoliko resnice — toliko namreč, kolikor se tiče meščanskih poslancev. Resnica je, da so meščanski poslanci vseh strank in vseh jezikov hodili z vlado čez drn in strn in da so ji, kakor pri povišanju oficirskih plač, ponujali celo več nego je sama zahtevala. Resnica je, da se je vse, kar se je sklenilo v prid ljudstvu, sklenilo le pod pri-

iskom socialnih demokratov. Tako so naši sodrugi v parlamentu prisilili vlado, da je povedala določen termin, kdaj misli predložiti zakon o starostnem zavarovanju; prisilili so jo, da se je izjavila za prepoved belega fosforja; prisilili so vlado in parlament, da se vsaj nekoliko zboljša položaj državnih uslužbencev, da je bil predložen ter sklenjen zakon v prid trgovskim pomočnikom i. t. d. Naganjati so morali neprestano vlado in meščanske stranke; če niso dosegli vsega, kar bi bili radi dosegli, pač niso krivi sami, temveč je krivo meščanskih strank zagrizeno sovraštvo do delavstva. Predlagali so dvajset milijonov za železnice — meščanske stranke so predlog odklonile; predlagali so pet milijonov za poštne uslužbence — meščanske stranke so predlog odklonile. In tako je padla še cela vrsta predlogov, ki so bili stavljani v korist ljudstvu — padla po krivdi meščanskih in med temi tudi obeh slovenskih strank. Kakor pa so morali socialni demokrati izsiliti, če so hoteli kaj dobiti za ljudstvo, tako so morali tudi siloma zaprečiti protiljudske nakane meščanskih strank, med temi spet obeh slovenskih. Finančni minister Korytowski je nameraval izvleči iz žepov ubogih snop-sarjev masne milijone, da bi jih vrgel v žrelo ošabnim deželnim privilegirancem, ki ne puste, da bi se država dotikala njih privilegijev, ampak denar njen bi radi jemali. Socialisti so to nakano preprečili, zagradili so ji pot s tremi nujnimi predlogi in vlada se je morala udati. «Slov. Narod» ima torej popolnoma prav, če govori o sebičnem in protiljudskem delovanju meščanskih strank. Ampak Bog vedi, če je ne hote ali pa nalašč pozabil, da je med tistimi sebičnimi, protiljudskimi posl. tudi ljubljanski župan Hribar z vsem svojim klubom. Rekli bi, da «Slov. Narod» tega ni pozabil, temveč da se že tudi njemu gnasi početje tistih ljudi, ki so pred volitvami obetali vse, kar se je komu poželelo, potem pa so bili bolj papeški od papeža samega, bolj vladni od vlade same! Razen tega pa ima

liko življenja, primerna za vso bodočnost in za vse človeštvo, in da bi se dala ta oblika doseči s silo.

Če je razlika med vami, gotovo ni v prilog vam, temveč njim. Omiljajoče dejstvo je pri njih najprej to, da vrše svoje zločine z osebno nevarnostjo, ki je mnogo večja od vaše, a tveganje in nevarnost opravičuje marsikaj, v očeh mladine, ki je dovzetna za vtiske. Potem to, da so njih velika večina čisto mladi ljudje, ki je zanje skoraj naravno, da blodijo v stran od prave poti, dočim ste vi največ moške zrelejših let, stari ljudje, ki bi bilo naravno, da bi izkazovali zapeljanim mirno prizanesljivost. Naposled priča njim v prilog in v izgovor to, da — kakorkoli so njih umori ostudni — vendar niso toli hladnokrvni in dosledno grozoviti, kakor vaše Šlisselburske trdnjave, vaša prognanstva, vaša vešala, vaše streljanje.

Tako ni mogoče živeti. Vsaj jaz nočem in ne zmorem takšnega življenja.

To je vzrok, da pišem te stvari in da jih bom tudi objavil, koder jih bom mogel, tako po Rusiji kakor po inozemstvu — ker želim, da se zgodi to ali ono; ali da neha to miloveško početje, ali pa, da se razodene moja zveza z njim in da me vržejo v ječo, kjer se utegnem jasno zavesti, da se te grozote ne gode zaradi mene; ali še bolje — tako dobro, da skoraj ne smem sanjati o toliki sreči — bi bilo, da me oblečejo v vrečo in me pokrijejo s kučmo, kakor teh dvanajstero kmetov, in mi odmaknejo klop, pa si nato jaz sam s svojo lastno težo zategnem dobro namazano zanjko okrog starega grla.

Hribar se svoj poseben kontol! Njegov pisani klub je s slovenskimi klerikalci vred glasoval proti vsem ljudskim predlogom in za vse protiljudske. Tako smo bili vsaj na čistem z možakarji. Hribar pa je ponavadi pobegnil pred glasovanjem, ali pa se je klatil po Ruskem in drugod, vlekel svoje dijete ter se brigal za vse drugo prej, nego za svojo dolžnost do ljubljanskih volilcev. Prav se mu torej godi, da mu «Slov. Narod», ki je lani s takim ognjem agitiral zanj, zdaj tako odkrito in krepko levite here! Mi svedea smo že prej vedeli, kakšni «prijatelji» ljudstva so naši liberalni in klerikalni poslanci; nam ni povedal «Slov. Narod» nič novega. Ampak prav je, da je naposled tudi sam prišel do spoznanja, ki je zmirom koristno, četudi nekoliko pozno pride!

O **torkovem** shodu proti draginji v ljubljanskem «Narodnem Domu» so ljubljanski dnevniki obširno poročali. «Laibacher Zeitung» je prinesla stvarno poročilo, «Slovenec» in «Narod» pa sevé po svoje prikrojeno. Zanimivo je zlasti v poročilih teh dveh dnevnikov to, da sta padla po sodruhu Antonu Kristanu, češ, da je «strahovito slabo govoril», «Narod» je celo napisal, «da so delavci označevali njegove besede za čenče». Nasproti temu pa piše «Laibacher Zeitung», da je bil po govoru sodruha Ant. Kristana «gr. Br. Befall». No, mi to le registrujemo, ker vemo, zakaj klerikalni in liberalni časnikarji tako pišejo! Zato nam tako pisarjenje, ki je sicer precej oddaljeno od poštenega časnikarskega poročanja, pušča pri običajni dobri volji!

Shod proti draginji na vrtu «Narodnega Doma» zelo peče ljubljanske liberalce in klerikalce. «Narod» sporoča zato tudi tole svojim bravcem v pričilu o shodu: «ogromno ljudstva se je nabralo, ali pol ga je takoj odšlo!». Res je pač le nasprotno, ker ga je od srede shoda do konca bilo pač največ. «Slovenec» piše o 2000 navzočih. Bo tudi res.

Štrajk v Medvodah in Goričanih. Na našo notice glede tega štrajka se je «Slovenec» začel po stari svoji navadi. Očita socialnim demokratom — Litijo, mesto, da bi se spomnil na tovarno za lep v Ljubljani in mesto, da bi priznal, da so v Bistrici delavce klerikalci nesramno na led speljali. Mi smo zapisali v zadnji številki, da stojimo na strani stavkujočih, samo bojimo se, da bodo ostali na cedilu, ker poznamo klerikalce. To moramo tudi danes ponoviti, ker se nam zdi, da ne gre v red. Zlasti, ko se že apelira na ponižno prošnjašenje. Bogati «Slovenec» že berati, mesto, da bi njegovi bogataši z njim vred posegli v blagajne in podprli stavkujoče. No pa bomo še o vsem obširnejše poročali, ko bo čas.

O **štrajku v Bistrici** naj molčimo, pravi «Slovenec». Ali morebiti zato, ker so delavci sedaj na slabšem nego so bili? Kdo more danes verjeti, da je ravnatelj Faust posl. Grafenauerja kaj obljubil. Obravnava se vedno tako, da so zastopniki tistih navzočih, ki se jih preporna reč direktno dotiče.

Proti draginji so začeli — zborovati tudi klerikalci v Ljubljani. Seve s psovkami na socialne demokrate in na shodih, za katere se v Ljubljani ne ve. Četrkov «Slovenec» poroča na dolgo in široko o nekem klerikalnem shodu proti draginji, no pove pa niti, kje se je vršil. Na tem shodu je glasom «Slovenca» govoril tudi tisti Gostinčar, ki je v državnem zboru glasoval za draginjo... Hinavci!

Čenjene naročnike, ki še niso ponovili naročnine za III. četrletje, prosimo, da store to v najkrajšem času, ako nočejo, da se jim list ustavi.

Socialni pregled.

Štrajk v Medvodah in Goričanih. Delavstvo v tovarnah papirja je začelo minulo soboto stavkati. Glavna zahteva je, da se plača za 40 vin. na dan poviša. Dosedaj so plače nesramno nizke; možki delavci zaslužijo največ po K 1-76 na dan, ženske pa od 90 vin. do K 120. Dela se po 12 ur na dan; pri strojih se dela nočindan. Le nedelje od šeste zjutraj do šeste zvečer so proste. Možki delavci zaslužijo v časih pri grozno napornem delu par vinarjev več. Če napravijo čez 5500 kg «štota», dobi vsak od partije za vsakih daljnih 100 kg po 20 vin. — Včeraj v petek je ravnateljstvo poklicalo v tovarno na razgovor 32 delavcev od posameznih oddelkov. Ob 1/2. uri pop. so tudi poklicani sli v pisarno. Njim na čelu je korakal gosp. drž. posl. Gostinčar, ali ravnatelj ga je kratkomalo odpravil iz pisarne... Delavcem pa je dejal, da jim ne morejo zvišati, generalna direkcija da nima denarja. — Štrajkujočih je 452. Stavkokaza sta le dva. Štrajkujoči imajo precej dobre volje in veliko zapujanja v lastno moč, kar je prav dobro znamenje. Zeleti je, da bi ohranili obojno do konca. Zmaga pa mora biti na strani delavcev, če jih ne bodo kaki brezsrčneži zapeljali. — Strokovni tajnik sodr. A. Kristan se je prepričal ta telen parkrat na licu mesta o položaju, dasi stavkujoči niso v organizaciji.

Zakon o službenem razmerju trgovskih pomočnikov so rojeni zakonodajalci iz gospodske zbornice zavlekli. Ti zarjaveli starci se sicer niso predrznili zakon kratkomalo odkloniti, pač pa so ga odkazali narodno-gospodarskemu odseku, kjer bo nepremično ležal čez počitnice; po počitnicah pa bodo za svoje specialne želje te čudne sence iz preteklega časa skušale izprešati od poslanske zbornice kar največ, rešitev zakona si bodo dali prav drago plačati, ali pa ga bodo celo pokopali. Usoda tega zakona je sploh zelo zapletena. Najprvo sta si nemški nacionalec Schreiner in krščanski socijalec Pabst na vso moč prizadjala, da bi zakon padel v vodo; toda moža sta delala račun brez krčmarja. Socialno-demokratski poslanec Seitz je na dan zadnje zbornične seje izjavil, da bo govoril vsaj dotlej, dokler se predsednik z liberalnimi in klerikalnimi strankami ne pobota ter postavi zakon o trg. pomočnikih na dnevni red. Tako so bili liberalci in klerikalci prisiljeni, da privolijo v socialno-demokratsko zahtevo, ker sicer bi bil poslanec Slitz govoril in bi se predloga o podporah proti ujimi pred počitnicami ne bila mogla obravnati in rešiti. Drugače je stvar v gospodski zbornici, kjer je toliko stupidnih in norih ljudi na kupu kot menda nikjer drugod v celi državi, in kjer ni socialnih demokratov da bi te splešne čudake malo obuzdali. — Kaj pa je vsebina tega zakona? Zakon je sila siromašen in zaostaja daleč za tem, kar se mora na korist trgovskih pomočnikov zahtevati; vendar po pomenja čisto gotovo velik napredek proti sedanjemu brezpravnemu stanju. Zelo store trgovski pomočniki prav, če si zapomnijo te svoje meščanske «prijatelje» liberalne in klerikalne barve. Zakon določa pravico pomočnikov in tudi vajencev ter praktikantov do desetdnevnega dopusta na leto. Če biva pomočnik že pet let pri eni firmi, ima pravico do 14 dni, po preteku petnajstih let pri eni firmi do treh tednov. Vojaška služba se ne všteje v dopust. Četrletna odpoved se tudi z obojestranskim dogovorom ne da skrócić pod en mesec. Pri dogovorjeni petletni službi znaša odpovedni rok šest mesecev. Za slučaj bolezni ima vsak službenec pravico do plače skozi šest tednov; takisto v slučaju, da z važnih razlogov brez svoje krivde izostane en teden iz službe; za čas vojskih vaj prejema plačo 4 tedne. Za iskanje službe mora imeti uslužbenec prosto en dan v tednu. V slučaju konkurza ima uslužbenec pravico do plače za vso odpovedno dobo ter do povratila škode, ki mu jo povzroči izguba službe. Spričevala smejo vsebovati le za uslužbenca ugodne kvalifikacije: opazke, ki bi uslužbencu pri iskanju službe škodovala, so nedopustne. Končno se po tem zakonu raztegnejo določila obrnlega reda o nedeljškem počitku ter delavni dobi na vse uslužbenec sploh (avarovalne, bančne, odvetniške, notarske uradnike, uslužbenec trafik, konsumnih družtev, administracij, redakcij, informacijskih pisarn). — Zakon pomenja, kot omenjeno, velik napredek v socialno-politični zakonodaji in je nov dokaz, da dopolnjuje delovanje socialno-demokratskih poslancev delovanje strokovnih organizacij v boju za zahteve pripadnikov vseh delavnih vrst.

Gospodarski pregled.

Konsum cukra v raznih državah. Zanimivo je zasledovati, kako ra te konsum cukra, tega važnega ljudskega živila, v raznih državah. Po statističnih podatkih F. O. Lichta je poprečna poraba v raznih državah sledeča. Na prebivalca odpade letni konsum (v kilogramih):

	l. 1889/90	l. 1905/06
na Angleškem	35.29	42.03
v Uniji	24.25	35.38
na Danskem	17.69	32.37
v Švici	14.72	24.25
v Škandinaviji	9.93	21.35
v Nemčiji	10.40	19.73
na Nizozemskem	11.35	17.80
na Francoskem	12.93	16.44
v Belgiji	9.76	15.02
v Avstriji	7.32	10.85
na Ruskem	4.47	8.78
v Italiji	3.64	3.39

Te številke so silno zanimive in poučne; kažejo, kako daleč zaostajamo v konsumu za drugimi državami. In vendar ima meščanska politika še vedno pogum z visokimi davki manjšati vporabo. Združeni meščanski poslanci so, kakor je razvidno iz te statistike, s sklenjenimi očmi glasovali proti socialno-demokratskemu predlogu, da se znižaj sladkorni davek od 38 na 30 vinarjev, torej za osem vinarjev pri kilogramu; in ta teden so povzledu naših meščanskih poslancev smešni starci iz gosposke zbornice prešli preko te zadeve na dnevni red — po priporočilu pismojenega grofa in bivšega ministrskega predsednika Thuna, in vspehi te blazne politike nastopajo tudi v številkah. Dočim je konsum — izimši bedno Italijo — poskočil vsepovsod za polovico, ali se pa celo podvojil, je ostala poraba cukra v naši državi še vedno vzad in znaša komaj tretjino konsuma v drugih, tudi manj industrijskih državah. V tem dejstvu se zrcali ne le zagrizena protiljudska politika naših meščanskih strank, temveč tudi nesramno nizke mezde delavstva, kojega siroke vrste morajo nekrščansko štediti z najpotrebnejšimi živili in prehajati k cenejšim, četudi manj izdatnim in redilnim živilom.

Umetnost in književnost.

Delavska knjižnica. Vse naše čitatelje opozarjamo na brošure in knjige, ki jih ima v zalozbi «Delavska tiskovna družba v Ljubljani». Zlasti bode vsakega zanimala uprav sedaj brošura «Kapitalistični razred», ki razpravlja o vzrokih in bistvu kartelov, o gospodarskih krizah ter sploh o svojstvih celega kapitalističnega razreda. Brošura je aktualna. Stane 30 vin. — Tudi brošuro «O konsumnih družtvih» si naj nabavi vsakdo, ki čuti sedanje draginjo. Spoznal bo bistvo važne organizacije proti draginji. — V prodajalni «Delavske tiskovne družbe» se pa tudi lahko naroči na vsako drugo knjigo in brošuro.

Kako obvarujemo našo deco jetike? Razpravo «o boju proti jetiki, osobito z ozirom na našo mladino in na razmere v solah», ki je izšla v «Domačem ognjišču», da lo je deželno pomožno društvo za bolne na pljučih pod gornjim naslovom ponatisnilo in je po en izvodu uposlalo vsaki ljudski soli na Kranjskem. Brošuro pa je dobiti tudi v knjigarnah in sicer po 40 vin. izvod. Namenjena je v prvi vrsti našim ženam in materam, ki bodo iz nje razvidele, kaka nevarnost preti že dojenčencem in otrokom v prvih otroških letih, če se z njimi pravilno ne ravna. Brošura podaja nam natančna navodila, kako obvarujemo našo deco jetike, sploh pa je iz nje posneti marsikak koristen nasvet glede odgoje otrok vobče.

Iz stranke.

Strankin zbor nemške soc. dem. stranke. Strankin zbor soc. dem. stranke na Nemškem se bo vršil v Norimberku pričenski z dnem 14. septembra s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo strankinega vodstva: a) Splošno poročilo; b) ženska in mladeniška organizacija; c) blagajna in tisk; d) izobraževalni odsek. 2. Poročilo nadzornišnja; 3. Poročilo o parlamentarnem delovanju, poročila sodrug E. Eichhorn; 4. Praznovanje prvega maja, poročila R. Fischer; 5. Socialna politika; 6. Finančne reforme, poročila P. Singer; 7. Razni predlozi; 8. Volitve strankinega vodstva. Po tolikih letih bo letos prvič, ko ne bo poročal o parlamentarnem delovanju sodr. Behel. Je namreč bolan in se mora držati popolnega miru, ki se mu ga prepisali zdravniki.

Strokovni pregled.

Konferenca zastopnikov ljubljanskih strokovnih organizacij začne jutri 26. t. m. točno ob deveti uri dop. v hotelu «Ilirija», na kar ponovno opozarjamo vse delegate!

Poročilo Zveze tiskarjev avstrijskih za leto 1907 je pravkar izšlo. Zveza je stela konec leta 13.164 članov. Posebnih sprememb v stanju članov ni bilo, ker so domala vsi tovarisi v organizaciji, ki jih je še bilo mogoče pritegniti, posebno, če se posreči spodnjeavstrijskemu društvu, da pritegne principsko društvo, ki šteje okolo 500 članov. Zveza tiskarjev je zveza društev, ki imajo centralizirane vse dajatve, ki jih dovoljuje svojim članom. Skupni dohodki so znašali v prošlem letu K 1.135.459.10, skupni izdatki pa K 1.017.416.89; prebitek znaša torej K 118.042.21. Podpora se je izplačala v prošlem letu K 704.495.13. D. hodki sploh in pa stroški se porazdele na naslednje postavke:

Prejemki:

Članski doneski	K 999.980.57
Vpisnine	K 2.087.70
Dohodki imetja	K 63.235.33
Različni	K 70.155.50
Skupaj	K 1.135.459.10

Izdatki:

Podpore	K 704.495.13
Izobrazba	K 68.623.36
Uprava	K 82.115.61
Organizacija	K 56.540.69
Različni	K 102.642.10
Skupaj	K 1.017.416.89

V delokrogu zveznih društev je bilo 1785 tiskarskih zborovanj. Zvezne knjižnice štejejo 43.156 knjig (27219 leposlovnih, 7.806 znanstvenih, 4.198 strokovnih in 3.934 različne vsebine). Tiskajo se štiri glasila: nemški «Vorwärts» v 15.550, češki «Vele-slavin» v 2900, poljski «Ognisko» v 1.100 in laški «Il Risveglio» v 760 izvodih. Tudi posredovalna za delo se je ponesla, zakaj nakazala je 3734 služb članom. Mezdno pogodbo, ki obstoja med pomočniki in delodajalci, priznava 1122 tiskarn in le 102 manjših in državnih tiskaren je, ki še niso klonile pogodbi svojega vratu. Zveza društva obstoje po eno že 65, 59, 58, 51, 45, 44, 43 in 42 let, štiri po 39, po eno 15, 33 in 10 let. Ni torej čuda, da ta zveza v podporni in tudi sicer tako dobrodejno deluje v prid svojih članov. Ves obrat, ki so ga imela društva doslej znaša K 37.711.045.56, in sicer so med izdatki n. pr. zneski 11.682.785.56 za podpore, za izobrazbo 976.892.78, za organizacijo 481.003.75 i. t. d. Zveza ima sedaj imelja K 1.871.283.15, t. j. 10.5% vseh prejemkom. Jasno nam dokazuje že ta posnetek, koliko delavstvo tekom let lahko doseže potem trdno organizacije. Žal, da nam nedostaje prostora za obširnejše poročilo.

Župnik o strokovnih organizacijah. Na shodu delegatov evangelskih delavskih društev v Bernu v Švici je govoril župnik Bene ter rekel: «Pravtako kakor se ne morejo združevati krščanski trgovci ali političarji, da bi tvorili lastno organizacijo, ki naj bi negovala krščansko trgovino ali posebno krščansko politiko, pravtako se ne smejo krščanski delavci ločevati v velikih delavskih vprašanjih, nego morajo se pridružiti obstoječim strokovnim društvom. Delavska organizacija ima velik npravnstven pomen za zastopnike tega stanu. Stremenje po zboljšanju mezde, skrajšanje delavnega časa i. t. d. je za krščanskega delavca prav takega pomena kakor za vsakega drugega. Če opazujemo, s kakšno poštenostjo so zbrale strokovne organizacije pristočno samo v Nemčiji v dvajsetih letih le za podporo svojim brezposelnim tovarništem tri milijone frankov (frank = 96 h), moramo uvideti, kako velikega npravnstvenega pomena so te organizacije.» Svetoval je dalje enotno delovanje v gospodarskih vprašanjih in priporočal združitev vsega delavstva. — Pri nas! Pri nas pa klerikalizem organizira kapitaliste, delavstvo pa slepari po časnikih s svojim «ropotanjem», da ne vidijo počenja klerikalnih mogotcev. Od naših klerikalcev — tudi duhovnikov — smemo pričakovati šele tedaj take besede, ko postanejo toliko olikani, da ponehajo z obrekovanjem in binavščino. Kdaj bo to, ne vemo! Spričo današnje vzgoje dotičnih elementov pa še ne kmalu.

Sodrug, somišljeniki! Zahajate le v take gostilne kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. . . Agitirajte „Rdeči Prapor“! Povsod za

Dopisi.

Pulj, dne 13. julija. — Kadar izgube meščanske stranke ves vpliv med ljudstvom in se slučajno bližajo važne volitve, iščejo krčevito agitačnih sredstev, da bi si spet pridobile ugleda. Pri nas je tako sredstvo šolsko vprašanje za obe narodnosti. In to vprašanje so zajahali zdaj kar čez noč tako Italijani kakor Hrvatje. V nedeljo smo imeli glede sol kar dva shoda: italijanski nacionalci so zahtevali gimnazijo, hrvatski pa šole za Pulj in okolico. Italijanski shod se je vršil v gledališču in sicer pod firmo ital. akademikov, ker bi se liberalci pod svojo firmo ne bi upali sklicati shoda. Govorili so dr. Rodinis, poslanec Rizzi, župan Stanich ter sodrug Lirussi. Zanimivo je bilo, da se v predlagani in sprejeti resoluciji pozivlja vlada, dežela in občina, da ustanove gimnazijo, liberalni govorniki pa so po vrsti protestirali proti temu; oni ne marajo podpore vladine ter hočejo sami (t. j. dežela in občina) vzdržavati gimnazijo. Rizzi je bil v očitni zadregi. Trdil je, da tudi on ne zaupa vladi (v parlamentu je glasoval za vse njene predloge!) ali vendar da mu je naučni minister obljubil, da bo gimnazija že na jesen ustanovljena! — Sodrug Lirussi je na to razkrinkal binavščino ital. liberalcev, ki so največ krivi, da Pulj še nima ital. gimnazije. Pred dvema letoma so socialisti javno nastopali za to zahtevo, liberalci so pa močali, takrat se jim namreč še ni sanjalo o porazu pri državnozbornih volitvah. Rizzi ne bo več dolgo slepil ljudi z iredentizmom v Pulju in s patriotizmom na Dunaju. Lirussi je nadalje kritiziral deželni in občinski odbor, ki se ne zmenita za žalostne šolske razmere v Istri. Socialisti se bodo borili za gimnazijo, ali hkrati pa tudi za to, da dobi tudi slovanski narod v Pulju in v Istri svoje šole, ki mu jih vi (ital. liberalci) ne dovolite! — V «Narodnem domu» so ob istem času zborovali hrvaški nacionalci. Povabljeni so bila vsa slov. društva, samo ne naše «Del. izobr. društvo». Govoril je dr. Zuccon in več drugih, v resoluciji pa so zahtevali od občine in dežele, da jim ustanovita šole v Pulju in okolici. Na italijanskem shodu so govorniki gremeli proti temu, da bi njim vlada dala gimnazijo; naši narodnjaki pa spet zahtevajo šole od občine in dežele — najbrž zato, ker so gotovi, da jim jih ne dasta, dokler so Italijani gospodarji. To se pravi norčevati se iz šolskega vprašanja; švindelj je enak na obeh straneh in vse skupaj je le nerodna volilna agitacija. Ampak ljudstvo bo to gospodo kmalu spoznalo; zato bomo skrbeli! —

Zagorje ob Savi (Shod proti draginji.) Suša poslednjih tednov vpliva tudi na draginjske raz-

mere našega kraja, seveda čisto neopravičeno, kar se lahko trdi zlasti o mesarjih. Cena živini je padla, meso pa je ostalo pri starem in gospodje mesarji delajo, kakor da jih sploh ni volja znižati cen. To in drugo je dalo povod, da se je v nedeljo vršil na vrtu gostilne Weinberger številno obiskan shod, ki mu je predsedoval sodr. Repovš. Sodr. Kocmur iz Ljubljane je poročal o točki «politične stranke v državnem zboru in delavstvo». Bistvo njihovih izvajanj je bilo: V glavnem sta dve stranki, in sicer socialno-demokratska kot braniteljica delavskih koristi, ter koalirana meščanska mešanica s protidelavskimi cilji. Sodr. Čobal je obširno razpravljaval o draginji in njenih vzrokih. Sklenilo se je resolucijo, pozvati g. župana na sklicanje izredne občinske seje, katera edina točka naj bo: Določitev maksimalnega tarifa mesnim cenam. Sprejeta je bila tudi po sodr. Kocmurju predložena resolucija na bojkot piva karteliranih pivovarov. Govorom je sledilo živahno odobravanje. Po pozivu na vstop v politično strokovno in gospodarsko organizacijo se je krasno uspeli shod razšel. Radovedni smo, če bo g. župan storil to, kar je njegova dolžnost. Draginja je že neznosna in mora se nekaj ukreniti zoper njo, pa naj velja, kar hoče.

Edino pravi **Thierryev balzam**

le z zeleno znamko aune. — 12/2 ali 6/1 steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 K.

Thierryovo centifolijino milo proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam, goječim, kislini, kašju, krču slabem teku i. t. d., 2 lončka 3 K 60 v. Razpošilja se le proti povzetju ali za naprej poslani denar. Ti dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdanj sloveči. Naročila naj se naslavljaajo na: 275 **Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rog. Slatini.** 33—15 Zaloga večinoma po lekarnah.

Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
Simona Kmetek
v Ljubljani Kolodvorske ulice 22.
Kuharstvu Pojavnika daje se iznajdati.

Zastoj pošljem vsakemu in poštine prosto — cenik za 5000 ur.

Rosk. Patent	3—	Budilka	2—40 J.	Budilka	6—
Srebr. - Rosk.	6—	S svet. števil.	3—	Z bitjem	8—
Zelesn. - Rosk.	7—	Z enim zvoncem	5—	Z godbo	10—
Sreb. z dvoj. plašč.	8—	Kuhinjska ura	3—	6 valenov	12—

Maks Böhnel, Dunaj IV.
Margaretenstrasse 27/20 v lastni hiši.
Sodno zapriseženi cenitelj in izvedenec. Največja in najstarejša tvrdka. Ustanovljena 1840. 12—12
5000 slikanih cenikov zastoj in poštine prosto.

Poslano.
Pozor! Cenjenim obiskovalcem **Pozor!**

Porciunkule

dne 2. avgusta t. l.
v „Nar. domu“ v Ljubljani

uljudno naznanjam, da se bo točila pristno vino iz dobroznane kleti g. A. Zajca in sicer dolenski cviček liter po 96 vinarjev in beli štajerski risling po 1 krono 4 vinarje. Pivo iz pivovarne Zalec in Laški trg vrček po 20 vinarjev. Dobra mrzla in gorka jedila po zmernih cenah. Vsaka kakršnakoli pritožba naj se mi takoj naznani.

Z odličnim spoštovanjem
Emil Kržišnik
3-1 restavrator „Narodnega doma“.

KAVARNA

„Unione“

preje „Tedesoo“ v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

Pozor! **Delavci! Širite delavski tisk!** **Pozor!**

V prodajalni „DELAVSKE TISKOVNE DRUŽBE“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 20 (nasproti kavarne Evropa) se dobe sledeče knjige in brošure:

H. Kirchsteiger: „Pod spovednim pečatom.“ 1. knjiga 2 K 60 v., druga knjiga 2 K.
P. Mihalek: „Iz nižin življenja.“ Cena 1 K.
Abditus: „Občinski socializm.“ Cena 70 v.
A. Kristan: „Socializm.“ Cena 20 vin.
„Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo.“ Cena 10 vin.
A. Kristan: „Zakaj smo socialisti!“ Cena 14 vin.
K. Marks in F. Engels: „Komunistični manifest.“ Cena 40 vin.
K. Kautsky: „Kdo uničuje proizvodnjo v malem?“ Cena 30 vin.
K. Kautsky: „Proletarijat.“ Cena 30 vin.
„Kapitalistični razred.“ Cena 30 vin.
A. Kristan: „O konsumnih društvih.“ Cena 20 vin.
L. Wurmund: „Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost.“ Cena 70 v.
S. Machar: „Magdalena.“ Cena 2 K.
„Program socialne demokracije.“ Cena 4 vin.
„Vun enako volilno pravico.“ Cena 4 vin.
„Zvišanje duhovniških plač.“ Cena 10 vin.

Kdor naroči več izvodov, :: dobi znaten popust. ::

Vsa pisma se naj naslavljaajo na **„Delavsko tiskovno družbo“ v Ljubljani**
Dunajska cesta št. 20.

Delniška družba združenih pivovarov Zalec in Laški trg v Ljubljani

Telefon števil. 168.

izborna pivo v sodnih in steklenicah.
ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.